

Türkiye Tıp Encümeni ve 1946-1966 Yılları Arasındaki Bilimsel Faaliyetleri

Turkish Medical Council (Türkiye Tıp Encümeni) and Scientific Activities Between 1946-1966

İbrahim Topçu

Öz / Abstract

Amaç: Bu çalışma, tarihimizde kurulduğu günden beri varlığını koruyabilen en önemli bilim örgütlerimizden birisi olan Cemiyet-i Tıbbiye-i Osmaniye'nin devamı olan Türkiye Tıp Encümeni'nin 1946-1966 yılları arasında yürüttüğü bilimsel faaliyetleri anlatmayı hedeflemektedir. Türkiye Tıp Encümeni'nin yürüttüğü bilimsel faaliyetlerden özellikle yaptığı yayınlar, düzenlediği bilimsel toplantılar, sempozyumlar ve Milli Türk Tıp Kongreleri olabildiğince detaylı bir şekilde ele alınmaya çalışılmıştır.

Yöntemler: Encümenin tarihi kronolojik olarak anlatılmıştır. Türkiye Tıp Encümeni'nin çalışma alanımız içerisinde kalan tarihlerde çıkarttığı yayınlar incelenmiştir. Faydalanılan kaynaklar Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Deontoloji ve Tıp Tarihi Anabilim Dalında bulunan encümene ait arşivler, Türkiye Tıp Encümeni Arşivleri Mecmuaları ve encümenin her kongre sonrasında neşrettiği Milli Türk Tıp Kongresi Tutanağı ve Milli Türk Tıp Kongresi Raporları adıyla ikişerden toplam yirmi kitaptır.

Bulgular: Encümen 1946-1966 yılları arasında 10 Kongre, 15 Sempozyum, 132 Bilimsel toplantı yapmış, 20 Kongre kitabı ve 57 adet süreli yayın çıkartmıştır.

Sonuç: Türkiye Tıp Encümeni'nin Düzenlediği 10 kongrede toplam 1036 adet tebliğ yapılmıştır. Toplam 15 Sempozyumda 17 farklı konu başlığı tartışılmıştır. Düzenlemiş olduğu 132 bilimsel toplantıda 317 adet bilimsel tebliğ yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türkiye Tıp Encümeni, milli türk tıp kongreleri, türkiye tıp encümeni arşivi

Objective: This study aims to explain the scientific activities carried out between the years 1946 and 1966 by Türkiye Tıp Encümeni, which is the continuation of Cemiyet-i Tıbbiye-i Osmaniye, one of the most important and oldest scientific organizations in Turkey. The scientific activities, especially publications, scientific meetings, symposiums, and Turkish National Medical Congresses conducted by Türkiye Tıp Encümeni, have been presented here in detail.

Methods: The history of the Council is chronologically explained. The publications issued by the Council from 1946 to 1966 were examined. Other sources of benefit include the Council-owned archives, Turkish National Medical Journal of Archives, and Congress books.

Results: Between 1946 and 1966, the Council had 10 congresses, 15 symposiums, 132 scientific meetings, 20 conference books, and 57 periodicals.

Conclusion: A total of 1036 presentations were made in the 10 organized congresses. Seventeen different topics were discussed in the 15 symposiums. In the 132 scientific meetings held, 317 scientific notifications were made.

Keywords: Medical Council of Turkey, Turkish National Medical Congresses, Medical Council of Turkey Archive

Giriş

Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde yaşanan durağanlık ve gerilemenin olumsuz etkilediği alanlardan birisi de tıp bilimidir. Kadim tıp eğitim modelleri geliştirilememiş hatta eski usullerde uygulanan tıp devam bile ettirilememiş, bunun yanında özellikle Avrupa'da gelişen modern tıp biliminin takibinde de başarılı olunamamıştır. Sorunun çözümü için tıp eğitim kurumlarının yenilenmesi çalışmaları başlatılmış lakin bu seferde tıp eğitim dili sorun olmuştur. Cemiyet-i Tıbbiye-i Osmaniye bu sorunları çözebilmek için kuruldu. Cumhuriyet dönemine kadar birçok tıp kitabını tercüme etmek, ilk Türkçe tıp lügatini hazırlamak, Mekteb-i Tıbbiye-i Mülkiye'nin açılmasını sağlamak gibi sayısız yeniliğe imza atan ve hepsinden önemlisi tıp eğitiminin Türkçe yapılabileceğini hem zamanın yöneticilerine hem de aydınlarına kabul ettirmeyi başaran bu cemiyet Cumhuriyet ile beraber Türk Tıp Encümeni, 1966'da ise Türkiye Tıp Akademisi adını aldı ve halen bilimsel çalışmalarına devam etmektedir. Türkiye Tıp Encümeni'nin 1946-1966 yılları arasında ortaya koyduğu bilimsel çalışmaları ve eserleri tanıtmak bu çalışmanın ana amacını oluşturmaktadır.

Yöntemler

Encümenin tarihi, oluşum aşamalarıyla kronolojik olarak anlatılmaya çalışılmış ve bunun için bir bibliyografya çalışması yapılarak ilgili kaynaklara ulaşılmıştır. Türkiye Tıp Encümeni'nin çalışma alanımız içerisinde kalan tarihlerde çıkarttığı yayınlar tespit edilmeye çalışılıp incelenmiştir. Encümenin tertip ettiği bilimsel toplantılar ve bu toplantılarda tartışılan konular Cerrahpaşa Tıp Fakültesi

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıp Tarihi Ve Etik Anabilim Dalı, Temel Tıp Bilimleri Bölümü, İstanbul, Türkiye

Address for Correspondence

Yazışma Adresi:

İbrahim Topçu

E-mail: dbrahimtopcu@gmail.com

Received/Geliş Tarihi:
10.03.2018

Accepted/Kabul Tarihi:
19.03.2018

© Copyright 2018 by Available online at
istanbulmedicaljournal.org

© Telif Hakkı 2018 Makale metnine
istanbultipdergisi.org web sayfasından
ulaşılabilir.

Deontoloji ve Tıp Tarihi Anabilim Dalı'nda bulunan encümene ait arşivlerdeki ilgili dosyalar ve encümenin süreli yayını olup ilk sayısı 1946 senesinde İstanbul'da basılan Türkiye Tıp Encümeni Arşivleri mecmuası incelenerek tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu bilimsel toplantılarda tartışılan mevzular, konu başlıklarına göre tasnif edilip sayılmış ve bu yirmi yıllık süre içerisinde hangi tıbbi konuyla ilgili kaç çalışma yapıldığı tespit edilmeye çalışılmıştır. Yine encümenin organize ettiği her kongre sonrasında neşrettiği Milli Türk Tıp Kongresi Tutanağı ve Milli Türk Tıp Kongresi Raporları adıyla ikışerden toplam yirmi kitap incelenmiş ve çalışmaya dahil edilmiştir.

Türkiye Tıp Encümeninin Tarihçesi;

Osmanlı İmparatorluğunun gerileme döneminde tıp eğitimi ve yetiştirilen hekimlerin kalitesi beklentinin çok altında kalmıştı. 19. yüzyılın önemli hekimlerinden Şanizade Ataullah (1771-1826) Tarih-i Şanizade'de bu durumu; *"Müslümanlardan hiç kimse yüksek fenne hevesli olmayıp Süleymaniye Tıbhane'sinde yalnız hocalık vazifesine ve Tımarhane hekimliğine kanaat eder bazı çehresiz ve battal adamlardan başka kimse kalmayıp, Osmanlı memleketinde değil yeni hekimliği hatta eski tababeti dahi okuyup öğretecek hiç kimse kalmamakta bir zamanlar hekimleri oldukça çok diye anılan ve sayılan İstanbul'da şimdiki halde hırvat gemici vesair ırgat bozuntusu bir alay cahil tabib ellerinde kalıp..."* diyerek özetlemekteydi (1). Artan ihtiyaç bu alanda yenilikçi adımların atılmasına neden oldu ve modern anlamda ilk tıp okulumuz olan Tıphane-i Amire 14 Mart 1827'de açıldı. Burada tıp eğitimi 1839 yılından itibaren Tanzimat hareketleri paralelinde Fransızca yapılmaya başlandı (2). Eğitim dilinin Fransızca olması ile ilgili olarak Sultan İkinci Mahmut'un 1839'da Galatasaray'da söylemiş olduğu nutukta geçen şu sözler manidardır: *"Fenni tıbbi kamilen alıp kütübi lazımeyle türkçe tedvine say ve ikdametmeliyiz. Sizlere Fransızca okutmaktan benim muradım Fransız lisanını tahsil ettirmek değildir. Ancak fenni tıbbi öğrenüp refte refte kendi lisanımıza almaktır ve andan sonra Memaliki Mahrusei Şahanemin her tarafına Türkçe olmak üzere neşreylemektir... Hocalarınızdan ilmi tababeti tahsile çalışın ve tedricen Türkçeye alıp lisanımız üzere tedavülüne say eyleyin."* (3). Sultan İkinci Mahmut böyle dese de tıp dilinin Türkçeleşmesi çok sancılı olmuştur. Tıbbi hocaları çoğunlukla yabancılar ve azınlıklardan oluştuklarından tıp eğitiminin asla Türkçe olamayacağını söylemişler ve bu konuda ısrarcı olmuşlardır. Tıp eğitim dilinin Türkçe olmaması Türk öğrencilerin tıp tahsilinin önünde büyük bir engel olmuş ve tıp okulu ihtiyaca cevap veremez hale gelmiştir. Sorunu çözmek için 1857 senesinde Tıbbiyede tıp kitaplarını tercüme edebilecek kadroyu oluşturmak üzere *"Mümtaz Sınıf"* adı verilen özel bir sınıf kuruldu. 1859 yılında Tıbbiye Nazırlığına getirilen Hayrullah Efendi bu sınıfı kapattı. Dağıtılan mümtaz sınıfta eğitim gören başta Kırımlı Aziz olmak üzere bu sınıfın öğrencileri Eyüp Sultan civarında Babahaydar mahallesinde Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane Matbaa Müdürü Arif Beyin Hacıbeşir Ağa medresesindeki odasında toplanarak Cemiyet-i Tıbbiye-i Osmaniye'yi gayri resmi olarak kurdular (4). 1866 senesinde Cemiyet-i Tıbbiye-i Osmaniye'nin resmen kurulması için Pağışahtan izin çıktı. Bu gelişmede 1865 yılında ikinci defa Mekteb-i Tıbbiye nezaretine tayin olan Salih Efendi'nin cemiyetin ihyası için hazırladığı layihayı sadrazama doğrudan takdim etmesinin büyük katkısı oldu (5). Bu dernek Osmanlı Devleti'nde kurulan tıp derneklerinin ikincisidir. Osmanlı Devleti'nde ilk kurulan tıp derneği 1855 yılında "Cemiyet-i Tıbbiye-i Şahane'dir. Bu dernek Kırım Harbi sebebiyle İstanbul'da bulunan İngiliz ve Fransız hekimlerinin aralarında bilimsel toplantı ve çalışmalar yapabilmeleri için kurulmuş olup ilk toplantılarını 15 Şubat 1856'da yapmıştı. İngiliz Hastanesi

hekimlerinden Dr. Pincoffs'un altı aylık çalışması sonucunda kurulan bu derneğin 39 yabancı kurucu üyesi vardı. Cemiyet-i Tıbbiye-i Osmaniye ise bu dernekten 10 yıl kadar sonra kurulmuş olup ilk milli tıp derneğimizdir 16 Şubat 1866'da cemiyet ilk resmi toplantısını yaptı (6). 7 Mayıs 1895 tarihinde Sultan Abdülhamid cemiyeti, çalışmalarını zararlı bularak kapattı (6). Cemiyet üyeleri buna rağmen gizlice faaliyetlerine devam ettiler. 1897 yılında Cemiyet-i Tıbbiye-i Osmaniye adı kaldırıldı ve 1317 Hicri Salnamesinden itibaren Divan-ı Harp ve Tetkik-i Müllefat Komisyonu olarak çalışmaya başladı (4). Bu şekilde cemiyet varlığını Meşrutiyetin ilanına kadar sürdürebilmiştir. 27 Mayıs 1897 de resmen faaliyetten kesilen cemiyet 12 Kanun-ı Evvel 1326 (25 Aralık 1910) tarihine rastlayan pazar günü Fakültenin Konferans Salonunda Cemil Paşa'nın başkanlığında 13 yıl aradan sonra ilk toplantısını yaptı. Cemiyet, Cumhuriyetin ilanı ile Türkiye Tıp Encümeni adını almıştır. Bakanlar kurulunun 6/10/1956 gün ve 4/8098 sayılı kararıyla Umumi menfaatlere hadim cemiyetlerden sayılan Türkiye Tıp Encümeni 5 Kasım 1965 tarihinden itibaren Türkiye Tıp Akademisi adını almış ve günümüzde de bu isimle faaliyetlerini sürdürmektedir.

Encümenin Bilimsel Faaliyetleri

1. Bilimsel Toplantılar

Encümen 1946-1966 yılları arasında 132 Bilimsel Toplantı yapmıştır. Encümen bilimsel toplantıları on beş günde bir yapmayı kararlaştırmış lakin bazı dönemlerde bunu başaramamıştır. Toplantılara her sene Mayıs ayında ara verilmiş olup Kasım ayında tekrar başlatılmıştır. Toplantıların yapıldığı mekan olarak bazen Çağaloğlu Etıbba Odası bazen de Taksim'deki Verem Savaş Derneği kullanılmıştır. Toplantılara konuşmacı olarak çoğunlukla ülkemizin bilim adamları davet edilmiş, nadir olarak da kendi alanlarında söz sahibi yabancı hekim ve bilim adamları konuşmacı olarak davet edilmişlerdir. Bütün bilimsel toplantılar hafta içi Çarşamba günleri yapılmış, toplantıların başlama saati olarak mesai saatleri de göz önüne alınarak saat: 18.30 da karar kılınmıştır.

Yapılan toplantılarda konuşulan mevzuları tıptaki branşlara göre tasnif etmemiz gerekirse şöyle bir sınıflama yapabiliriz. Çocuk hastalıkları ile ilgili on iki adet tebliğ yapılmıştır. Endokrin hastalıkları, kalp hastalıkları, sindirim sistemi ve üriner sistem hastalıkları gibi iç hastalıkların ilgilendiren konularda toplam yüz farklı tebliğ yapılmıştır. Çeşitli kanser hastalıkları ve tedavisi ile ilgili otuz, patoloji ile ilgili olarak da üç tebliğ değişik zamanlarda sunulmuştur. Tıpta kullanılan ilaçların etkileri, kullanım alanları, yan etkilerini anlatan ve kuduz gibi bazı aşların etkilerini ve yan etkilerini anlatan toplam kırk iki tebliğ yapılmıştır. Çeşitli göğüs hastalıkları ile ilgili on iki, göz hastalıkları ile ilgili de on bir tebliğ yapılmıştır. Psikiyatrik hastalıklar ile alakalı sadece üç çalışma vardır ama merkezi sinir sistemi ve periferik sinir sistemi ile ilgili 21 adet tebliğ vardır. Kadın hastalıkları ile ilgili dokuz ve sadece erkeklerde görülen hastalıklarla ilgili (kısırlık, jinekomasti ve testis hastalıkları) üç sunum yapılmıştır. Patolojik anatomi ile ilgili bir sunum vardır. Kas-iskelet hastalıkları ile ilgili de dokuz tebliğ mevcuttur. Çeşitli genel cerrahi hastalıkları ve uygulamalarıyla ilgili otuz yedi, üroloji ile ilgili dört adet ve kulak-burun-boğaz hastalıkları ile ilgili olarak da iki tebliğde bulunulmuştur. Radyolojinin tıpta tanı ve tedavi amaçlı kullanılması ile ilgili on bir sunum yapılmıştır. Son olarak da enfeksiyon hastalıkları ile ilgili on beş sunum yapılmıştır ancak şu havzalarının kirlenmesi gibi bazı koruyucu hekimlikle ilgili tebliğler de enfeksiyon hastalıkları ile ilgili olduğundan dolayı bu başlık altında toplanmıştır.

Tablo 1. Bilimsel toplantılar

Toplantının konusu	Tebliğ yapanlar	Tarih	Mekan
1) Patolojik anatomi demonstrasyonu	Prof. Schwartz	26 Kasım 1947	Çağaloğlu
2) Akciğerdeki kurşunlar sessiz kalabilir mi?	Prof. Fahri Arel	Çarşamba Saat: 18.30	Etilba Odası
3) Crypto eritroblastozis	Dr. Ferhan Berker		
1) Habis bir tümör sebebiyle Torasektomi	Prof. Dr. Burhaneddin Toker	9 Nisan 1948	“
2) Erkeklerde ameliyatla tedavi edilmiş bir kısırılık vakası	Dr. Ali Eşref Gürsel	Çarşamba Saat:18.30	
3) Serebro-spinal mayide Friedmann teamülü ile Korion epiteliom teşhisi ve üç yeni korion epitelyom vakası	Prof. Ali Esat Birol		
4) Karaciğerde bir ektoepik korion epiteliom vakası	Dr. Perihan Çambel	9 Kasım 1949	“
1) Streptomisinle tedavi edilmiş cilt tüberkülozu vakası	Prof. Dr. Muzaffer Şevki Yener	Çarşamba Saat:18.30	
2) Bir anbesistoli vakası	Dr. Kemal Şakir Saracoğlu		
3) Bir optalmoplegie complete vakası	Dr. Şükrü Hazım Tiner		
1) Epilepsi ve modern tedavisi	Doç. Dr. Necmettin Polvan	8 Mart 1950	“
2) Tifoda chloromycetin	Prof. Dr. Arif İsmet Çetingil	Çarşamba Saat :18.30	
3) Göz içi kemikleşmesi	Prof. Dr. Naci Bengisu		
1) Bazal metabolizmanın hipertiroidi teşhisindeki önemi.	Doç. Dr. Suphi Artunkal	25 Nisan 1951	“
2) Bir sürrenal tümörü münasebetiyle.	Prof. Dr. İhsan Şükrü Aksel	Çarşamba Saat:18.30	
1) Kalp hastalıklarında cerrahi tedavi endikasyonları.	Ord.Prof. Dr. Güçhan M. Esat	26 Mart 1952	“
2) Kalp hastalıklarında cerrahi tedavi metodları.	Prof. Fahri Arel	Çarşamba saat: 19.00	
1) Keratoplasti	Dr. Naci Bengisu	25 Kasım 1953	“
		Çarşamba Saat: 19.00	
1) Virolojide yeni inkişaf	Prof. Dr. Ekrem Şerif Egeli	24 Şubat 1954	“
	Doç. Dr. Ekrem Kadri Unat	Çarşamba Saat: 19.00	
1) Normal ve konvulsif aktivite de münferit korteks hücresi deşarjları	Prof. Dr. R. Jung	27 Nisan 1955	“
		Çarşamba Saat: 19.00	
1) Goutte'un fizyopatolojisi ve biokimyası	Dr. Celal Öker	9 Mayıs 1956	“
2) Goutte'un klinik ve tedavisi	Dr. Fahir Göksel	Çarşamba saat: 19.00	
3) Goutte'un radyolojisi	Dr. Muhlis Tuzlacı		
1) 28 senelik Sulfonamid tedavisine bir bakış.	Doç. Dr. Suphi Artunkal	11 Aralık 1957	“
2) Diabetik nöropati	Doç. Dr. Celal Öker	Çarşamba Saat: 19.00	
3) Pulmoner stenoz cerrahisi	Doç. Dr. Nihat Dorken		
1) Lösemilerin tedavisi	Dr. Arif İsmet Çetingil	14 Mayıs 1958	“
2) Morfin antagonistleri	Dr. Alaeddin Akçasu	Çarşamba Saat: 19.00	
3) Akciğer fonksiyon testlerinin bu günkü durumu	Dr. İrfan Urgancı		
1) Bilirubin meselesi	Dr. Arif İsmet Çetingil	11 Şubat 1959	“
2) Psikoaktif maddeler	Dr. İhsan Şükrü Aksel	Çarşamba Saat: 19.00	
3) Şeker yüklemesinin klinikteki değeri	Dr. Coşkun Bekdik		
1) Akciğer kist hidatikleri ve lokalizasyonları hakkında	Dr. Erhan Ersanlı	9 Mart 1960	“
2) Bir kalp ve akciğer kist hidatigi vakası	Dr. Erdoğan Oran	Çarşamba Saat: 19.00	
	Dr. Muzaffer Esat Güçhan		
1) Yeni diüretik ilaçlar	Dr. Suphi Artunkal	8 Şubat 1961	“
2) Bazı yeni perifer vazodilatatörler	Dr. Reşat Garan	Çarşamba Saat: 19.00	
1) Kemik ve yumuşak doku hemanjiomlarında radyolojik bulgular.	Dr. Adnan Buradas	28 Mart 1962	“
2) Tirotoksikozda “Serpasil”	Dr. Suphi Artunkal	Çarşamba Saat: 19.00	
1) Mitral darlığı ve yetmezliğinin ayırıcı teşhisinde maksimal saturasyon zamanının değeri.	Dr. Cem'i Demiroğlu	27 Mart 1963	“
2) Boya Dilüsyon metodu yardımı ile mitral darlığı ve mitral yetmezliğin ayırıcı teşhisi	Dr. Bülent Berkarda	Çarşamba Saat: 19.00	
1) Kedide Anafilaktik şok niçin olmaz.	Prof. Dr. Alaeddin Akçasu	25 Mart 1964	“
		Çarşamba Saat: 19.00	
1) Geriatrik hastalarda anestezi	Doç. Dr. Sadi Sun	28 Nisan 1965	“
		Çarşamba Saat:19.00	
1) Yeni bir ilimler arası disiplin: Sibernetik	Prof. Dr. Ayhan Songar	09 Mart 1966	“
2) Dumping'i önleyen bir Gastro-jejunostomi tekniği	Op. Dr. Nejat Sağun	Çarşamba Saat:19.00	

Tablo 2. Sempozyumlar			
KONULAR	RAPORTÖRLER	TARİH	MEKAN
Türkiye’de poliomyelitis meselesi	Prof. İhsan Şükrü Aksel Prof. Necmettin Polvan	14 Kasım 1951	Cağaloğlu Etıbba Odası
Romatizma tedavisi üzerine	Prof. Ekrem Şerif Egeli	26 Aralık 1951	“
Diyabet tedavisinin bugünkü durumu	Prof. M. Şevki Yener	13 Şubat 1952	“
Sifiliz tedavisi	Prof. Cevad İncedayı	25 Şubat 1952	“
1) Kalp hastalıklarında cerrahi tedavi endikasyonları. 2) Kalp hastalıklarında cerrahi tedavi metodları	Ord Prof. Dr. Güçhan M. Esat Prof. Fahri Arel	26 Mart 1952	“
Lobotomilere dair	Doç. Dr. Feyyaz Berkay Doç. Dr. Kazım Dağoğlu	30 Nisan 1952	“
Hipertansiyon ve cerrahi tedavisi	Prof. Dr. Şınası Hakkı Erel	26 Kasım 1952	“
Kalp yetersizliği tedavisi	Prof. Reşad Garan	24 Aralık 1952	“
Elektrik tedavisinde yeni şekiller ve alınan neticeler	Prof. Dr. Osman Cevdet Çubukçu	25 Mart 1953	“
Trahom	Doç. Dr. Necdet Sezer	29 Nisan 1953	“
Kırık Tedavileri	Ord. Prof. Dr. Akif Ş. Şakar	27 Mayıs 1953	“
Keratoplasti	Ord. Prof. Dr. Naci Bengisu	25 Kasım 1953	“
Kanser Teşhis ve Tedavisi	Doç. Dr. Suphi Artunkal Prof. Dr. Tevfik Berkman Prof. Dr. İsmail K. Gürkan	30 Aralık 1953	“
Virolojide yeni inkişaf lar	Ord. Prof. Dr. E. Şerif Egeli Doç. Dr. Ekrem Kadri Unat	27 Ocak 1954	“
1) Atherosklerose Patogenezi 2) Atherosklerose kliniği	Ord. Prof. Dr. E. Frank Ord. Prof. Dr. E. Şerif Egeli	22 Şubat 1956	“

Toplam 317 tebliğ in bazıları daha önce yapılmış olan bir sunumun devamı şeklindedir, bazıları ise aynı anda birçok tıp disiplini içinde olabildiği için ağırlığı görülen branşla ilgili tebliğlerle sayılmıştır. Bilimsel toplantılara yabancı hekim katılım oranı hayli düşük olmuştur. Tespit edilen isimler Prof. Schwartz, Prof. Dr. E. Lüscher, Prof. Dr. Critchley, Prof. Dr. Sary, Ord. Prof. Dr. N. Cristeas, Dr. W. P. H. Sheldon, Dr. Fakaçelli ve Dr. J. Kosyak ile sınırlı kalmış olup cemiyet ve encümen döneminin çok önemli bir amacı olan batı tıbbının ülkemize taşınması ve bununla ilgili olarak yurt dışındaki önemli bilim adamlarının ülkemize davet edilmesi görüşü yeterli düzeyde hayata geçirilememiştir. Daha sonraları tıp alanındaki yan dalların gelişimiyle her dalın kendi içinde dernekleşip kendi toplantılarını yapması ve encümenin bilimsel toplantılarına katılımın gün geçtikçe düşmesi sonucunda encümen üyeleri mutad bilimsel toplantı organizasyonlarına son vermiş ve belli aralıklarla kapsamlı kongre ve sempozyumlar düzenlemeyi kendine görev edinmiştir. Bu mecburiyetten alınmış bir karardır. Tıp bilimi büyük bir hızla gelişirken encümeninde faaliyet alanını buna uygun olarak yeniden yapılandırmıştır. Encümenin yürüttüğü bilimsel toplantıların bazı örnekleri tablo olarak yazıda gösterilmiştir (Tablo 1).

2. Sempozyumlar

Encümen tarihi içerisinde ilk defa 1951 yılında sempozyumlar düzenlenmesi düşüncesi ortaya çıkmış ve uygulamaya aynı yıl içerisinde başlanmıştır. Arşiv çalışmalarımız neticesinde 1951-1956 yılları arasında yapılan 15 sempozyumla ilgili bilgi ve belgelere ulaşılmıştır. Sempozyumlar için bilimsel toplantılarında yapıldığı Cağaloğlu tabip odası kullanılmıştır. Sempozyumlarda toplam 17 farklı konu üzerinde sunumlar gerçekleştirilmiştir olup bunlar muhtelif tıp konularındır ve tıp dışında hiçbir konu başlığı yoktur.

Sempozyumlara sık aralıklarla yapılan düşük katılımlı bilimsel toplantılar yerine daha geniş katılım sağlamak için başlanmıştır. Ancak o dönemde yapılan sempozyumlar, seminerlerin ismi değişmiş hali gibidir. Çünkü konular incelendiğinde içerik ve işleyiş olarak bilimsel toplantılardan pek bir farkı yoktur. Sempozyum içeriklerinin tamamı özet bir tablo olarak yazıda gösterilmiştir (Tablo 2).

3. Milli Türk Tıp Kongreleri

Türkiye Tıp Encümeni tarafından düzenlenen kongreler encümen döneminde yapılan en geniş katılımlı ve ülke sağlık sistemine katkısı bakımından en fazla etkisi olan çalışmalardır. Kongrelerde bilimsel konuların yanı sıra dönemin toplumsal sorunları da irdelenmeye çalışılmıştır. Trafik kazaları, okul sağlığı, hekim-devlet hekim-cemiyet ilişkileri, sağlık planımız nasıl olmalı, tıp öğretimi ve ihtisası konuları gibi tıp ve hekimlerle birebir alakalı ama bir kısmı doğrudan sorumluluk alanında olmayan meselelerde de hekimlerin katkıları sağlanmışır. Milli Türk Tıp Kongreleri genellikle Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı ve Başbakanlarının himayesinde ve katılımlarıyla gerçekleştirilmiştir (Resim 1 ve 2). Kongrelerin yapılacağı yer olarak otel vs. gibi özel ve pahalı mekanlar yerine resmi kurumlara ait binaları izin alarak kullanma fikri hep revaçta olmuştur. Kongrenin yapılacağı yer olarak ulaşım imkanlarının da nispeten kolaylığı nedeniyle çoğunlukla Ankara olmak üzere İzmir ve İstanbul gibi büyük ve merkezi iller tercih edilmiştir. Kongrelere katılımı kolaylaştırmak ve arttırmak amacıyla Encümen yetkilileri tarafından gerekli kurumlara yapılan yazışmalar yoluyla kongre katılım belgesi sahiplerine ortalama tren ve vapur bilet ücretlerinde %25 civarında indirim uygulanmıştır.

Bu kongreler hiçbir zaman sadece hekimlerin bilimsel makale sunma ve unvan kazanma alanı olmamıştır. Yaptıkları çalışmalar

Sayın Cumhurbaşkanımız İsmet İnönü kongreye gelirken

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı Behçet Uz söylevini verirken

Sayın Cumhurbaşkanımız İsmet İnönü kongre sergisini gezerken

Dokuzuncu Millî Türk Tıp Kongresinin açılış töreni

Resim 1. Cumhurbaşkanı Sayın İsmet İnönü'nün 9. Milli Türk Tıp Kongresi ziyareti

Resim 2. 9. Milli Türk Tıp Kongresi'nin açılış töreni

Resim 3. Prof. Dr. Süheyl Ünver tarafından hazırlanan 12. Milli Türk Tıp Kongresi rozeti

“okul hijyeni”, “okul sağlığı” gibi çocukları hasta eden koşulların konuşulması bunun iyi bir ispatıdır. Kongre sırasında yapılan harcamalar; kayıt ücretleri, sergiye katılan firmaların stant ücretleri ve Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının yaptığı yardımlar ile karşılanmıştır. Kayıtlı üyelere raporlar, kongre kitabı ve tutanaklar ücretsiz gönderilmiştir. Sosyal etkinlikler her kongre programına dahil edilmiş ve kongrenin yapıldığı ilin imkanları dahilinde yine kamu kurumlarından destek alınarak geziler, yemekler ve eğlenceler tertip edilmiştir.

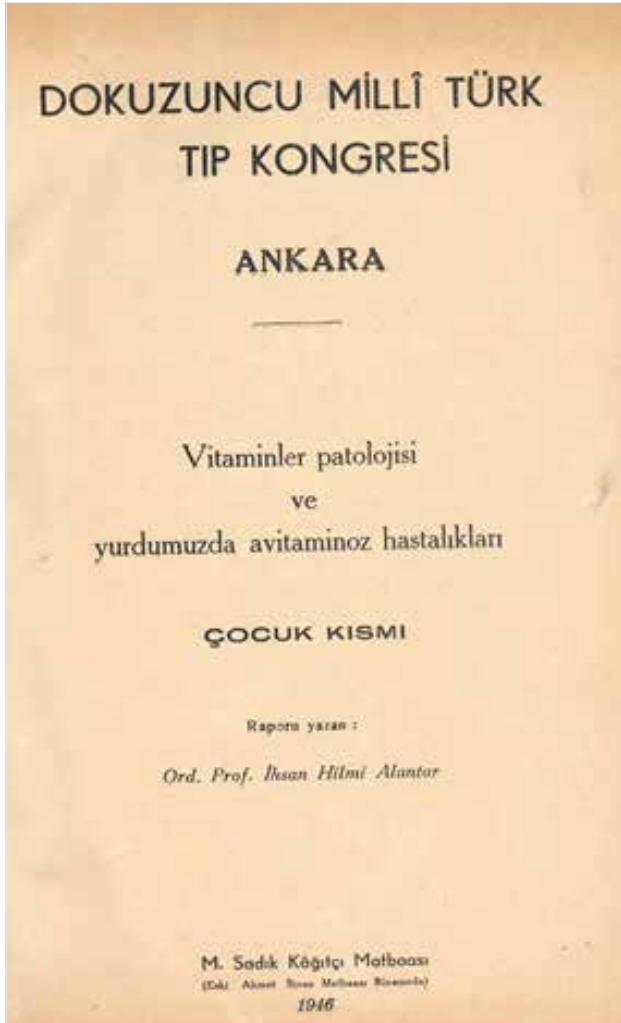
Kongrelerin bitiminde rutin olduğu üzere katılımcılara kongre rozetleri taktim edilmiştir. 12. Milli Türk Tıp Kongresinde dağıtılan rozet bizzat Prof. Dr. Süheyl Ünver tarafından hazırlanmıştır (Resim 3). Encümenin en önemli amaçlarından biriside, yapılan bilimsel faaliyetlerden mümkün olduğunca herkesin faydalanmasını sağlamaktır. İletişim imkanlarının çok az olduğu o dönemlerde katılımcılara ulaşmanın tek yolu gazeteler ve radyo ilanları olduğundan. Encümen ülkenin her yerindeki hekim ve bilim adamlarına ulaşip onların katkılarına almak ve faydalanmalarını sağlamak amacıyla her kongre öncesi birçok gazeteye ilanlar vermiş ve radyodan da duyurular yapmıştır. Kongrelerin tamamına ait bilgiler ana hatlarıyla tablo olarak yazıda gösterilmeye çalışılmıştır (Tablo 3).

isminden de anlaşılacağı üzere her şeyden önce millidir ve milletin ihtiyaçları en önde ele alınmış ve çözüm üretilmeye çalışılmıştır. Çocuk sağlığı konulu bir kongrede sadece çocuk hastalıkları değil

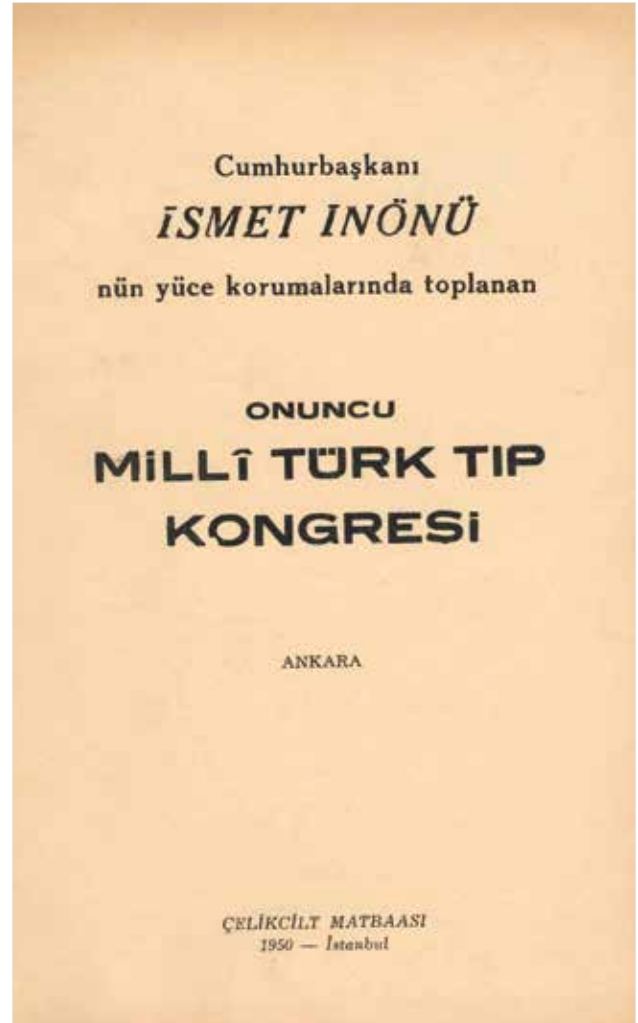
Tablo 3. Milli Türk Tıp Kongreleri			
Konular	Raportörler	Tarih	Mekan
9. MİLLİ TÜRK TIP KONGRESİ			
A) Köy Sağlığı			
1) Köylerimizde sanitasyon noktasından alınması gerekli ferdi ve içtimai tesis ve tedbirler	Prof. Dr. Muhittin Erel Prof. Dr. Zeki Faik Ural	21-24 Ekim 1946	Ankara
2) Köylerimizin sağlık işlerinde devlet ve milletin elbirliği lüzumu, köylerimizin kültürel aydınlanması	Prof. Dr. Reşat Garan		
B) Vitaminler			
1) Biyolojisi ve yurdumuzun vitamin kaynakları	Dr. Kemal Ş. Saraçoğlu		
2) Patolojisi ve yurdumuzda avitaminoz hastalıkları	Prof. Dr. İ. Hilmi Alantar		
a) Büyüklüklerde:	Prof. Dr. Burhan Tuğan		
b) Çocuklarda:			
3) Vitaminlerin pratikteki önemleri; pişirme ve hazırlama usullerimizle ilgili			
10. MİLLİ TÜRK TIP KONGRESİ			
A) İş Hekimliği			
1) İş hekimliği	Dr. Cemal Kiper	4 – 7 Ekim 1948	Ankara Halk evi
2) İş Cerrahisi	Prof. Dr. Burhanettin Toker		
B) Thyroidea			
1) Thyroidea hastalıkları	Dr. Ahmet Rasim Onat		
2) Thyroidea cerrahisi	Opr. Dr. Şevket Evrensel		
11. MİLLİ TÜRK TIP KONGRESİ			
Akciğer tüberkülozu			
a) Akciğer tüberkülozu, medikal kısım:			
1) Akciğer tüberkülozunda yeni tedaviler	Dr. Tefik İsmail Gökçe	16-19 Ekim 1950	Ankara Üniversitesi
b) Akciğer tüberkülozu, mediko-sosyal kısım			Dil-Tarih-Coğrafya
Verem Savaşı:			Fakültesi
1) Türkiye'de verem savaşı	Ord. Prof. Tefik Sağlam		Konferans
2) Dış memleketlerde verem savaşı	Dr. İhsan Ribar Sabar		Salonunda
c) Verem Epidemiyolojisi:			
1) Veremin yayılışında intan membalanının ve organizmanın tesirleri	Prof. Dr. Nusret Karasu		
2) Veremin Türkiye'deki yayılışında hangi hayat şartlarının müessir olduğunu araştırmak	Dr. Orhan Zihni Sanus		
3) Yurdumuzda tüberküloz epidemiyolojisi	Dr. Yakup Çelebi		
d) Türk Mikrobiyoloji Kongresi ile müşterek toplantı:			
1) İstanbul'da B.C.G. aşısından alınan neticeler	Dr. Nurettin Onur		
2) İzmir'de B.C.G. aşısından alınan neticeler	Dr. Şebip Say		
12. MİLLİ TÜRK TIP KONGRESİ			
A) Romatizma			
Romatizma Etiyolojisi	Prof. Dr. Arif İsmet Çetingil	25 Eylül-29 Eylül	İstanbul Üniversitesi
Romatizma Tedavisinde Yenilikler	Prof. Dr. Ekrem Şerif Egeli	1952	Hukuk ve İktisat
B) Çocuk Sağlığı			
Okuldan önce çocuk sağlığı	Prof. Dr. Şevket S. Soysal		Fakülteleri
Okul Hijyeni	Dr. Baha Arkan		Dershaneleri
Mental Çocuk Hijyeni	Prof. Dr. Rasim Adasal,		
Fizikal Okul Sağlığı	Doç. Dr. Cevat Alpsoy		
13. MİLLİ TÜRK TIP KONGRESİ			
A) ALLERJİ			
Alelumum allerjisi	Prof. Dr. Müfide Küley	27 Eylül – 2 Ekim 1954	İzmir
Gastrointestinal sistem allerjisi	Dr. İhsan Aksan		

Tablo 3. Milli Türk Tıp Kongreleri (Devamı)			
Kardiyo vasküler sistem allerjisi	Prof. Dr. İrfan Titiz		
Hematolojide allerji	Prof. Dr. A. İsmet Çetingil		
Deride allerji	Prof. Dr. Burhan Urus		
Solunum sistemi allerjisi	Dr. Kemal Saraçoğlu		
Çocuklarda allerji	Prof. Dr. Bedrettin Tümay		
Sentetik antiallerjikler	Prof. Dr. Reşat Garan		
B) "Hekim-Devlet", "Hekim-Cemiyet"	Ord. Prof. Dr. Kazım İsmail Gürkan		
14. MİLLİ TÜRK TIP KONGRESİ			
A) Arteriosklerozis:			
1) Arteriosklerozis patogenezinde endojen faktörler	Doç. Dr. S. Artunkal	28 Eylül-2 Ekim 1956	İzmir
2) Arteriosklerozun eksojen faktörleri	Doç. Ş. Kayahan		
3) Arteriosklerozun patogenezinde experimental araştırmalar	Ord. Prof. Dr. E. Faruk		
4) Arteriosklerozun kliniği	Ord. Prof. Dr. B. Turhan		
B) Türk Hekiminin Sosyal Durumu:			
	Prof. Dr. O. Saka		
	Ord. Prof. Dr. E. Ş. Egeli		
	Dr. A. Rasim Onat		
15. MİLLİ TÜRK TIP KONGRESİ			
A) Akciğer Kanseri			
1) Akciğer kanseri teşhis vasıtaları ve erken teşhis	Prof.Dr. Ekrem şerif Egeli	28 Eylül-2 Ekim 1958	Ankara Dil-Tarih ve Coğrafya
2) Akciğer kanserinin kliniği, etyolojisi ve bizim memleketimizdeki durumu.	Prof. Dr. Nusret Karasu		Fakütesinde
3) Akciğer kanserinin tedavisi (Tıbbi ve Radyolojik)	Prof. Dr. Tevfik Berkman		
4) Akciğer kanseri cerrahisi.	Prof. Dr. Tevfik Berkman		
B) Kalp hastalıkları cerrahisi			
1) Teşhis, Hemodinamik ve Fizyoloji	Prof. Dr. Kazım İ. Gürkan		
2) Kalp cerrahisi	Doç. Dr. Melek F. Göksel		
	Doç. Dr. Remzi Özcan		
C) Sağlık planımız nasıl olmalıdır			
	Doç. Dr. Nihat Dorken		
16. MİLLİ TÜRK TIP KONGRESİ			
A) Medikal ve Mediko – Sosyal bakımlardan Rehabilitasyon			
1) Rehabilitasyonun mediko-sosyal konusu	Prof. Dr. Akif şakir şakar	26 – 29 Eylül 1960	Ankara'da Dil-Tarih-Coğrafya Fakütesi
2) Rehabilitasyonun medikal konusu	Prof. Dr. Osman Çubukçu		konferans
	Doç. Dr. Cevat Alpsoy		salonunda
B) Su ve Elektrolit muvazenesi fizyolojisi ve fizyopatolojisi			
	Prof. Dr. Suphi Artunkal		
C) Nekatoryasis			
	Doç. Dr. Kemal Önen		
	Prof.Dr.Ekrem Kadri Unat		
17. MİLLİ TÜRK TIP KONGRESİ			
A) Psikosomatik Hekimlik			
1) Psikosomatik hekimliğin tarihi ve tarifi	Prof.Dr.İhsan şükrü Aksel	25-29 Eylül 1962	İstanbul Fen-Edebiyat
2) Psikosomatik hekimliğin bugünkü durumu	Prof. Dr. Rasim Adasal		Fakütesi Konferans
3) Psikosomatik hekimliğin dinamik cephesi	Doç. Dr. Metin Özek		Salonu
4) Psikosomatik hekimlikte fizyopatolojik nosyonlar	Doç. Dr. Selim Özaydın		
B) Lepra			
1) Dünyada Lepra	Doç. Dr. Ethem Utku		
2) Leprada klinik	Dr. Adil Veziroğlu		
18. MİLLİ TÜRK TIP KONGRESİ			
A) Hipertansiyon:			
1) Patogenezi:	Prof. Dr. Muzaffer Erman	21-25 Eylül 1964	Ankara Dil-Tarih ve
2) Tedavisi:	Prof. Dr. Reşat Garan		Coğrafya Fakütesinde
3) Türk halkında arter basıncı değerleri ve HT üzerinde bir araştırma	Prof. Dr. Alaeddin Akçasu		
4) HT ve Ateroskleroz	Doç. Dr. Kemal H. Önen		

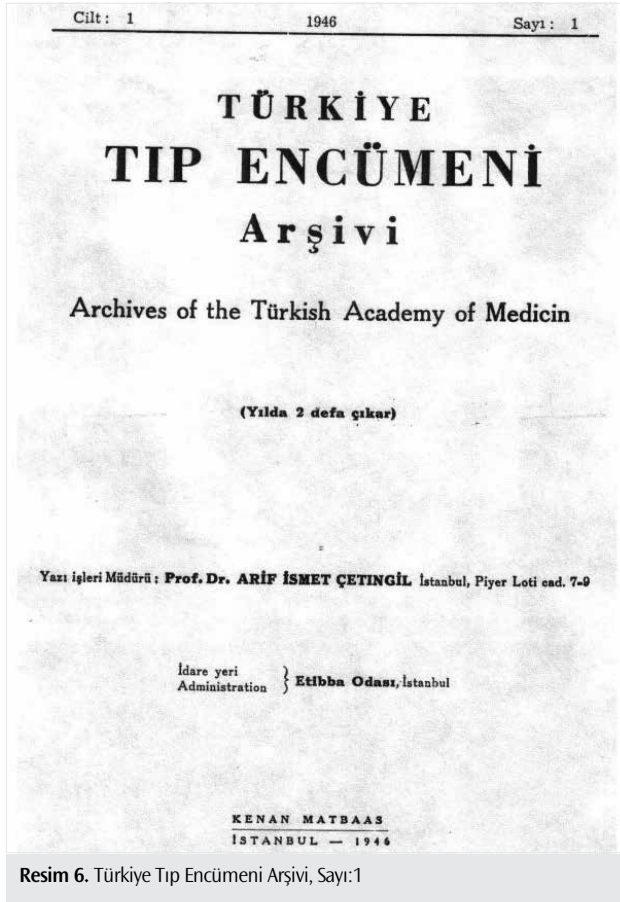
Tablo 3. Milli Türk Tıp Kongreleri (Devamı)	
B) Tıp Öğretimi ve ihtisası:	Dr. Gültekin Sunam
C) Poliomyelitis:	Dr. Şefik Kayhan
1) Poliomyelitisin Akut Dönemindeki Klinik ve Tedavi Özellikleri	Dr. Cemî Demiroğlu
2) Enteroviruslar ve çocuk felci	Dr. Zare İtken
3) Çocuk felcinin tedavisi	Doç. Dr. Suphi Artunkal
D) Trafik Kazaları:	
1) Trafik kazalarında ilk yardım	Prof.Dr.S BedrettinTümay
2) Trafik kazalarında kafa travmaları	Prof.Dr.Sabahattin Payzin
3) Trafik kazalarında karın travmaları	Prof. Dr. Cevat Alpsyoy
4) Trafik kazalarında göüs travmaları	Prof. Dr. Derviş Manizade
5) Trafik kazalarında extremite yaralanmaları	Dr. Nurhan Avman
6) Trafik kazalarında idari konular	Doç. Dr. İsmail Kayabalı
7) Trafik kazalarında hukuki konular	Prof. Dr. Nihat Dorken
8) Trafik kazalarında insan faktörü	Prof. Dr. Avni Duraman
9) Trafik kazaları (İdari – Hukuki – Teknik ve Tıbbi yönleriyle) Rapor	Kemal Serhadlı Kudbeddin Akkan Prof. Dr. Doğan Karay Doç.Dr Rıdvan Ege

Resim 4. 9. Milli Türk Tıp Tarihi Kongresi Raporu

Resim 5. 10. Milli Türk Tıp Tarihi Kongresi Tutanağı

4. Yayınlar:

a) Kongre Yayınları

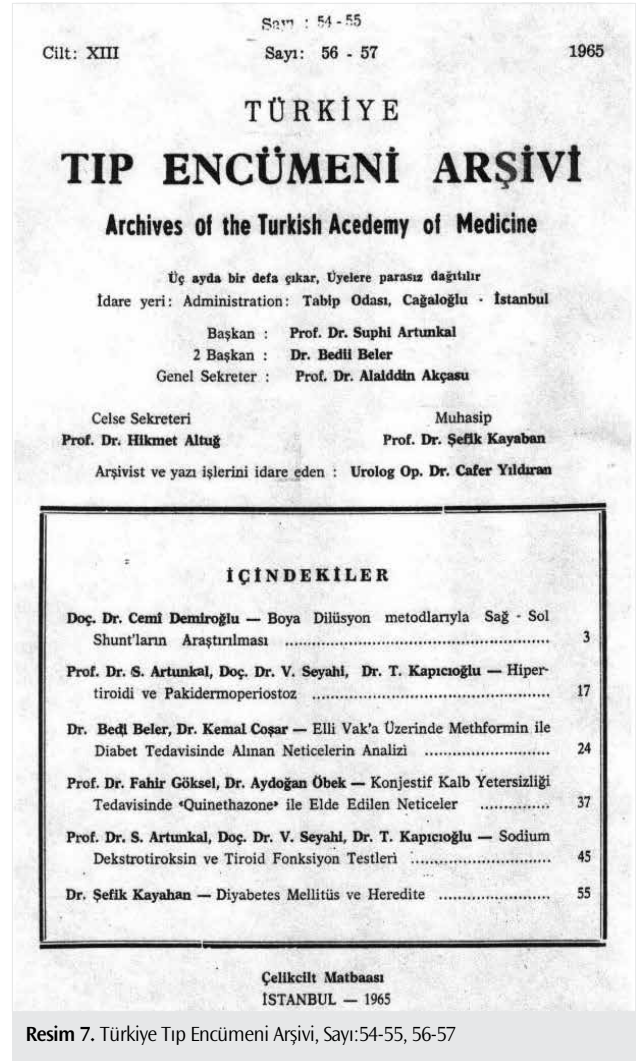
Türkiye tıp encümeni, yaptığı bilimsel faaliyetlerin yanı sıra birtakım yayınlar da yaparak bu faaliyetlerinden herkesin faydalanmasını sağlamıştır. Her kongre sonrasında Milli Türk Tıp Kongresi Tutanağı ve Milli Türk Tıp Kongresi Raporları adıyla iki kitap neşredilmiştir. Bu kitaplar basıldıktan sonra ülkenin her köşesine gönderilmiştir. 10 tanesi kongre raporu 10 tanesi kongre tutanağı olmak üzere toplam 20 kongre yayını mevcuttur (Resim 4 ve 5).

b) Süreli yayınlar

Türkiye Tıp Encümeni Arşivi adıyla çıkan bu süreli yayın encümen sonrası Türkiye Tıp Akademisi döneminde de neşredilmeye devam edilmiştir. Yazı işleri müdürlüğünü Prof. Dr. Arif İsmet Çetingil'in yaptığı ilk sayısı, 1946 senesinde İstanbul'da Kenan Matbaasında basılmıştır. İndeks hem Türkçe hem de İngilizce olarak hazırlanmıştır. Aynı zamanda konu bitimlerinde de İngilizce bir özet bulunmaktadır. Konuları encümenin bilimsel toplantılarında tartışılan başlıklar olup bu bilgiler böylece neşredilmiş. Türkiye Tıp Encümeni Arşivi toplam 57 sayı neşredilmiştir (Resim 6 ve 7).

Sonuç

Bu çalışmada Türkiye Tıp Encümeni'nin tarihçesi incelenmiş, üretilen bütün bilimsel yayınlara ulaşılmaya çalışılmış ve Encümenin 1946-1966 yılları arasında organize ettiği 132 bilimsel toplantı, 15 sempozyum ve 10 kongrenin konuları, katılımcıları, hangi ta-

rihte nerede ve nasıl yapıldıkları detayları ile incelenmeye gayret gösterilmiştir. Encümen 1946-1966 yılları arasında onu kongre raporu ve onu kongre tutanağı toplam 20 kongre kitabı yayınlamış olup 57 adet de süreli yayın neşretmiştir. Düzenlediği 10 kongrede toplam 1036 adet tebliğ yapılmıştır. Toplam 15 Sempozyumda 17 farklı konu başlığı tartışılmıştır. Düzenlemiş olduğu 132 bilimsel toplantıda 317 adet bilimsel tebliğ yapılmıştır. Encümenin düzenlemiş olduğu bilimsel faaliyetlerin olabildiğince detaylı dökümü tablolarda gösterilmeye gayret edilmiş olup, bilimsel çalışmalarından sadece her yıla ait örnekler seçilmiş, sempozyum ve kongrelerin tamamına dair özet bilgiler tablolarda sunulmuştur. Toplantıların konusu, nerede ve ne zaman yapıldığına dair bilgiler, tebliğ yapanların san ve adları kaynaklardaki orijinal imlaları düzeltilmeden, aynen aktarılmıştır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek: Yazar bu çalışma için finansal destek almadığını belirtmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: No conflict of interest was declared by the author.

Financial Disclosure: The author declared that this study has received no financial support.

References

1. Altıntaş, A.: Osmanlıda Tıp Eğitimi (Tıbhane-i Amire Dönemi). Osmanlı Devletinde Sağlık Hizmetleri Sempozyumu, Ed: Yrd. Doç. Dr. Bilal Ak, Doç. Dr. Adnan Ataç, Sağlık Bakanlığı Yayınları, . Ankara 2000, s: 89
2. Altıntaş A.: Mülki Tıbbiye'nin kuruluşu. Tarih ve Toplum,sayı:184, s:12,1999
3. Ergin, O.: Tıbhane-i Amire ve Cerrahname-i Ma'mure. İstanbul Tıp Mektepleri, Enstitüleri ve Cemiyetleri. İ. Ü. Tıp Tarihi Enstitüsü, sayı:17, s:14,ist.1940
4. Unat, E.K. : Osmanlı Devletinde Tıp cemiyetleri. Osmanlı İlimi ve Mesleki Cemiyetleri. Ed: E. İhsanoğlu, IRCICA yay. İlim Tarihi Kaynaklar ve Araştırmalar Serisi No:3, ist.1987, s:85-110
5. Sarı N. Cemiyet-i tıbbiye-i Osmaniye ve Tıp Dilinin Türkçeleşmesi Akımı. Osmanlı İlimi ve Mesleki Cemiyetleri, Ed.: E.İhsanoğlu, IRCICA yay. İlim Tarihi kaynaklar ve araştırmalar Serisi No.3, ist. 1987, s.: 121-142
6. Altuğ H. Türkiye tıp akademisinin tarihçesi. Türkiye Tıp Akademisi Mecmuası 1974; 9: 1-9
- Türkiye Tıp Encümeni Arşivi Dosyaları, İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalı Arşivi.
- 9. Milli Türk Tıp Kongresi Tutanağı (M.T.T.K.) (T.T.E. yay.), ist.1946
- 9. M.T.T.K. Raporları (T.T.E. yay.), ist.1946
- 10. M.T.T.K. (T.T.E. yay.), ist.1948
- 10. M.T.T.K. Raporları (T.T.E. yay.), ist.1948
- 11. M.T.T.K. (T.T.E. yay.), ist.1950
- 11. M.T.T.K. Raporları (T.T.E. yay.), ist.1950
- 12. M.T.T.K. (T.T.E. yay.), ist.1952
- 12. M.T.T.K. Programı. (T.T.E. yay.), ist.1952
- 13. M.T.T.K. Raporları. (T.T.E. yay.), ist.1954
- 13. M.T.T.K. Tutanağı. (T.T.E. yay.), ist.1954
- 14. M.T.T.K. Raporları. (T.T.E. yay.), ist.1956
- 14. M.T.T.K. Tutanağı. (T.T.E. yay.), ist.1956
- 15. M.T.T.K. Raporları. (T.T.E. yay.), ist.1958
- 15. M.T.T.K. Tutanağı. (T.T.E. yay.), ist.1958
- 16. M.T.T.K. Raporları. (T.T.E. yay.), ist.1960
- 16. M.T.T.K. Tutanağı. (T.T.E. yay.), ist.1960
- 17. M.T.T.K. Raporları. (T.T.E. yay.), ist.1962
- 17. M.T.T.K. Tutanağı. (T.T.E. yay.), ist.1962
- 18. M.T.T.K. (T.T.E. yay.), ist.1964
- 18. M.T.T.K. Raporları (T.T.E. yay.), ist.1964
- Türkiye Tıp Encümeni Arşivi Mecmuası (T.T.E.A. Mec.) 1(1), 1946
- T.T.E.A. Mec. 1(2), 1946
- T.T.E.A. Mec. 1(3), 1947
- T.T.E.A. Mec. 1(4), 1947
- T.T.E.A. Mec. 2(5), 1948
- T.T.E.A. Mec. 2(6), 1948
- T.T.E.A. Mec. 2(7), 1949
- T.T.E.A. Mec. 2(8), 1951
- T.T.E.A. Mec. 2(9), 1951
- T.T.E.A. Mec. 2(10), Ocak 1952
- T.T.E.A. Mec. 3(11), Nisan 1952
- T.T.E.A. Mec. 3(12), Ağustos1952
- T.T.E.A. Mec. 3(13), Aralık 1952
- T.T.E.A. Mec. 4(14), Mart 1953
- T.T.E.A. Mec. 4(15), Haziran 1953
- T.T.E.A. Mec. 4(16), Eylül 1953
- T.T.E.A. Mec. 4(17), Aralık 1953
- T.T.E.A. Mec. 5(18), Mart 1954
- T.T.E.A. Mec. 5(19), Haziran 1954
- T.T.E.A. Mec. 5(20), Eylül 1954
- T.T.E.A. Mec. 5(21), Aralık 1954
- T.T.E.A. Mec. 6(22), Mart 1955
- T.T.E.A. Mec. 6(23), Haziran 1955
- T.T.E.A. Mec. 6(24), Eylül 1955
- T.T.E.A. Mec. 6(25), Aralık 1955
- T.T.E.A. Mec. 7(26-27), Mart–Haziran 1956
- T.T.E.A. Mec. 7(28-29), Eylül-Aralık 1956
- T.T.E.A. Mec. 8(30), Mart 1957
- T.T.E.A. Mec. 8(31-32-33), Haziran-Eylül-Aralık 1957
- T.T.E.A. Mec. 9(34), Mart-Haziran 1958
- T.T.E.A. Mec. 9(35), Eylül-Aralık 1958
- T.T.E.A. Mec. 7(36-37), Mart-Haziran 1959
- T.T.E.A. Mec. 8(38-39), Eylül-Aralık 1959
- T.T.E.A. Mec. 9(40-41-42-43), Mart-Haziran-Eylül-Aralık 1960
- T.T.E.A. Mec. 10(44-45), Mart-Haziran 1961
- T.T.E.A. Mec. 10(46-47), Eylül-Aralık 1961
- T.T.E.A. Mec. 10(48-49), Ocak-Haziran 1962
- T.T.E.A. Mec. 10(50), Eylül 1962
- T.T.E.A. Mec. 11(51), Kasım 1963
- T.T.E.A. Mec. 12(52-53), Mart-Haziran 1964
- T.T.E.A. Mec. 13(54-55-56-57), 1965

Cite this article as: Topçu İ. Turkey Medical Council and Scientific Activities Between 1946-1966. İstanbul Med J 2018; 19: 79-88.